
Bart van de Ven,
waterschap de Dommel

Jouke Boorsma,
AquaMinerals

INLEIDING

Het duurzaam inzetten van (rest)producten die vrijkomen bij energieproductie

Groene CO₂ uit stedelijk afvalwater

Jouke Boorsma
AquaMinerals

Bart van de Ven
Waterschap De Dommel

2

Onderwerpen

- Waarom CO₂-productie op rwzi Tilburg (waterschap De Dommel)
- Hoe is daartoe besloten?
- Het vermarkten van CO₂ inclusief marktontwikkelingen

3

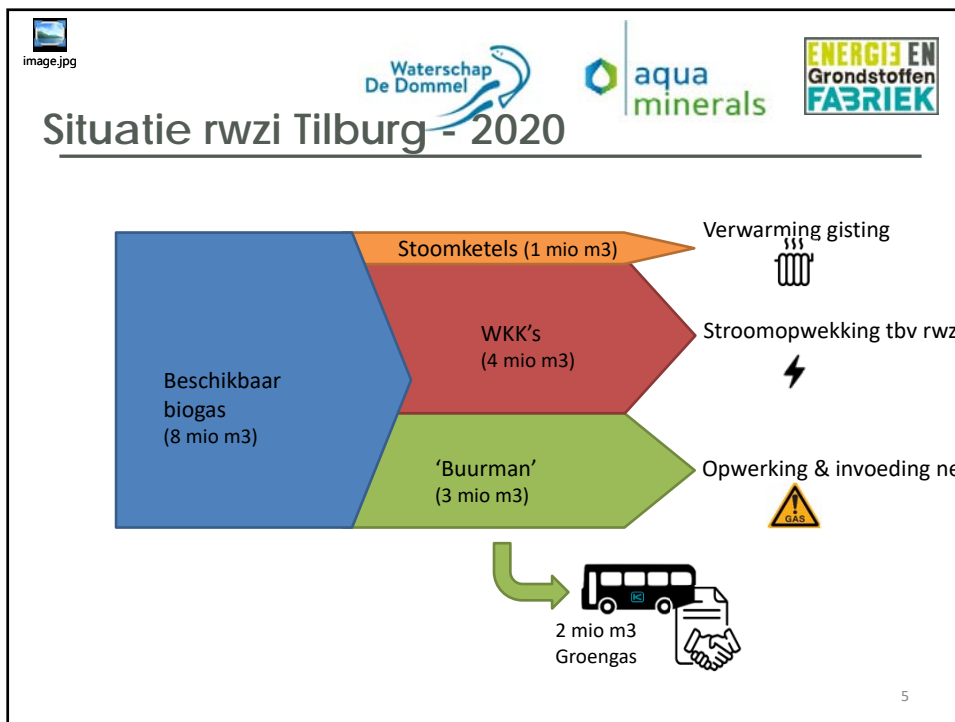
Achtergrond

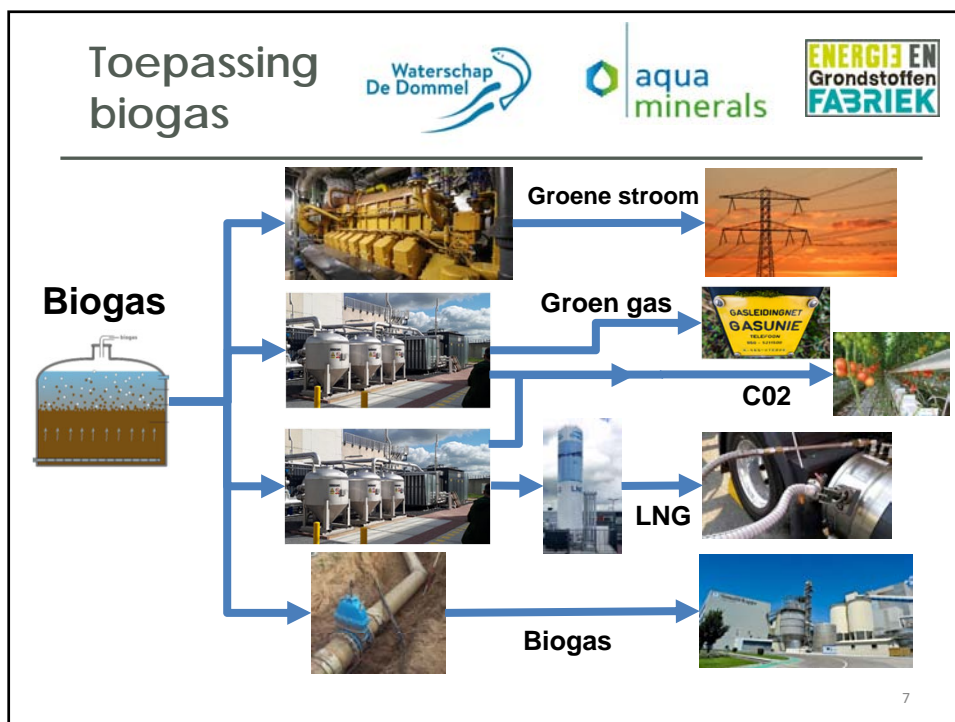

Biologische waterzuivering → Communaal
Zuiveringslib → naar gistingtanks → Biogas

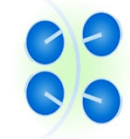

4

- ### Bijdrage aan doelen waterschap
-
1. Eigen MVO doelen
  2. Energietransitie doelen (Regionaal en Landelijk)
  3. Geen langdurige verplichting (adaptief blijven)
  4. Financiële doelen
- Randvoorwaarde: Inpasbaar op de locatie Tilburg
- 8

Samenvatting doelmatrix

	MVO Doelen	Energie transitie	Adaptief	Financieel
WKK	+Stikstof +fijnstof +NOx	0	+	+
Groengas & CO2	-7000 ton CO2	++	++	++
LNG/CNG	-7000 ton CO2	++	+	+
Biogas	0	0	-	-

Het product CO2

- Naamgeving: CO₂ / koolstofdioxide
kooldioxide/koolzuurgas
- Gas met een dichtheid van 1,98 kg/m³
- Fossiele oorsprong
- Biogene oorsprong
- Verschillende gradaties

Afnemers CO₂

- Glastuinbouw
- Papierindustrie
- Verpakking onder beschermde atmosfeer
- Chemiebranche
- Cement industrie (bijv. Solidia)
- pH correctie (drinkwaterbedrijven)
- Voedingsmiddelen industrie
- Droogijs/Cryogene bevrozing van producten

11

De levering van CO₂

- sporen voor levering van CO₂
  - Via grid-injectie (OCAP, alleen in de randstad)
  - Via vervloeiing
  - Bij gunstige locatie CO₂ verbruiker t.o.v. rwzi behoort direct levering mogelijk tot de opties

12

Kwaliteit

- 3 gradaties CO₂
  - Technical grade
  - Drinking water grade
  - Food grade/Coca cola grade
- Verschil zit met name in de certificering

13

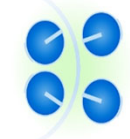

Certificering

- Technical grade: geen certificering vereist, wel kwaliteitscontrole
- Drinking water grade: Kiwa Watermark certificering verplicht. Kwalitatief geldt de NEN-936. Dit spoor wordt verkend
- Food grade: ISBT richtlijn en Iso22000

14

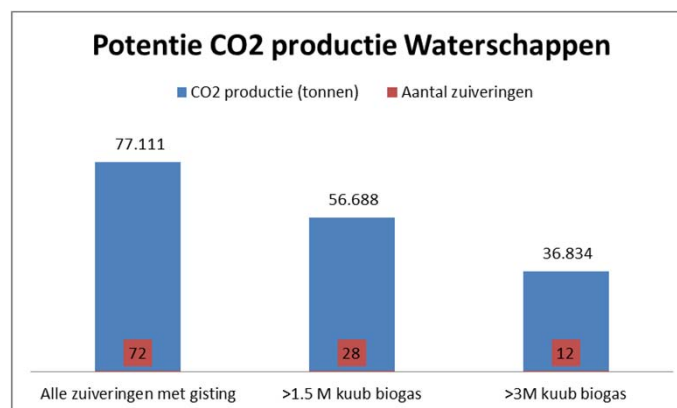
Kwantiteit waterschappen

- Verwachting is dat de komende twee jaar in totaal vier waterschappen CO2 gaan produceren en leveren
- Onbekend of alle waterschappen de route van vervloeiing volgen

15

Potentiële CO2 productie

16

Marktaspecten CO₂

aqua
minerals

- Verkoop:
  - Prijs varieert, sterke seizoensinvloeden
  - CO₂-beprijzing, ca.100 euro per ton
- Inkoop:
  - > 100 euro/ton, afhankelijk van af te nemen volume
  - Soms niet beschikbaar
- Einde afvalstatus!

17

Duurzaamheidsaspecten

aqua
minerals

- Met het vastleggen van CO₂ in producten boek je directe winst wat betreft het vermijden van uitstoot (verschillende industrieën)
- Circulair
- Energieverbruik/CO₂ footprint bij productie biogeen CO₂

18

Toekomstontwikkelingen

Wat gebeurt er met de CO2-markt naar aanleiding van:

- CO2 heffing voor de industrie
- De ontwikkelingen op CCS met SDE++
- De ontwikkelingen op CCU mogelijk met SDE++

19

Conclusies

- Waterschappen leveren en produceren een toenemend volume CO2
- Aanzienlijke duurzaamheidswinst te behalen
- Toekomstige ontwikkelingen van de CO2 markt is onzeker. Mogelijk treedt een verschuiving op in de markt waarmee de vraag naar biogeen CO2 toeneemt.

20